

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Ζ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΥΛΛΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
Γ. ΣΠ. ΜΑΚΡΗΣ

ΤΑ ΔΙΑΖΥΓΙΑ

ΣΥΖΗΤΕΙΤΑΙ και εξετάζεται εν τῷ ἡμερησίῳ και τῷ περιοδικῷ τύπῳ τὸ ζήτημα τῶν υπερπελεονασάντων παρ' ἡμῖν διαζυγίων· διότι κατήχησε πλέον (τοῦλάχιστον ἐν Ἀθήναις) μετὰ ἓνα γάμον νὰ λέγῳσιν ἐμπαικτικῶς «*Καλὸν διαζύγιον!*»

Ἄλλὰ πόθεν ὁμοῦς οἱ τοιοῦτοι ἐξευτελισμὸς τοῦ γάμου;

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, καὶ μάλιστα ἡ Ὀρθόδοξος, ἐτίμησε καὶ ἀνεβίβασε πολὺ ὑψηλὰ τὸν γάμον· κατέλεξε αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐπιτά ἱερωτάτων μυστηρίων καὶ ἡγίασεν αὐτὸν διὰ τελετῶν καὶ εὐχῶν ὑψηλῶν καὶ θαυμασιῶν· καθώρισεν αὐτὸν ὡς ἔνωσιν ὑπερτέραν τῆς σαρκικῆς, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, ὅστις συμπαρέβαλε τὸν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς σύνδεσμον πρὸς τὸν σύνδεσμον Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας, — καὶ ὥρισε τὸν γαμικὸν δεσμόν ἱερόν, ἀπαραβίαστον, ἅγιον καὶ ἀδιάλυτον, παρεκτός λόγου πορνείας. Τὴν δὲ οικογένειαν, τὴν ἐπὶ τοῦ θεοῦ τοῦ γάμου ἐδραζομένην, ἐξύψωσε καὶ ἀπεπνευματίωσε μέχρις ἰδανικότητος.

Τίς λοιπὸν ἐκ τοῦ ὕψους τούτου ὑπεβίβασε τὸν γάμον μέχρι τοῦ ἐξευτελισμοῦ, ἢν ὑφίσταται σήμερον;

Μέχρι χθὲς ἀκόμη ὁ δεσμός τοῦ γάμου ἦτο ἱερώτατος καὶ σεβαστότατος καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἠφραίνοντο ἀληθῶς ἐπὶ τοῖς γάμοις καὶ αἱ οικογένειαι αὐτῶν, αἱ οικογένειαι δηλονότι ἐξ ὧν ἐξήλθομεν ἡμεῖς, ἐγκατεβίων ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν εὐημερίᾳ· τοῦτο δὲ συμβαίνει καὶ τώρα ἀκόμη ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.

Πῶς λοιπὸν καὶ τίνας ἔνεκα αἱ Ἀθηναὶ μᾶλλον, καὶ τῶν πρωτευουσῶν ἴσως τινές, ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ ἡρέμου καὶ εὐτυχοῦς αὐτοῦ καθεστῶτος;

Τὶ συνετέλεσεν εἰς τοῦτο;

Ἡ ὕλική πρῶτον καὶ πνευματικὴ ἐκλυσίς. Ἡ προικοθηρία. Ἡ ἐλλειπὴς μόρφωσις τῶν νέων καὶ τῶν νεανίδων. Καὶ τελευταῖον τὸ ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς εὐδιάλυτον τοῦ γάμου.

Ὅταν θεάματα ἄκοσμη καὶ ἀπροάμματα ἀναιδῆ διαπομπέουσι τὴν ἠθικὴν καὶ κατὰ γόγια αἰσχρὰ καὶ οἰκοὶ ἀπωλείας καὶ διαφθορὰ ὑπερπλημμυρίσασα εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὰς αἰθούσας, εἰς τὰ σχολεῖα καὶ εἰς τοὺς ναοὺς σαλεύουσιν ἐκβάθρων τὴν ἠθικὴν, ἐπὶ τίνων πλέον θεμιλίων θὰ ἐδραιωθῇ ὁ γάμος;

Ὅταν τοῦ Σοπεργάουερ αἱ φαῦλαι θεωρίαι καὶ τοῦ Σούδερμαν τὰ φληναφήματα περὶ τιμῆς καὶ ἀτιμίας διαδίδωνται τοσοῦτον δημηδῶς εἰς μίαν κοινωνίαν, ποῦ θέλετε πλέον νὰ σταθῇ ὁ πρὸς τὸν δεσμόν τοῦ γάμου σεβασμός;

Ὅταν τὰ κατακλύσαντα πάντα οἶκον ἐλεεινὰ μυθιστορήματα ἐκδιδάσκουσι τὴν ἀσέλγειαν καὶ τὴν συζυγικὴν ἀπιστίαν, τὴν διαφθορὰν καὶ τὸ αἶσχος, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ εὐρωσι μιμητὰς;

Καὶ μετὰ τὴν ὕλικήν καὶ πνευματικὴν αὐτὴν ἐκλυσιν, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶναι καὶ τὰ καθημερινὰ σχεδὸν τῶν ἐφημερίδων σκώμματα κατὰ τοῦ γάμου, πῶς θέλετε νὰ μὴ ἐκπέσῃ ἡ ἱερότης αὐτοῦ;

Ἐρχεται ἔπειτα ἡ προικοθηρία, ἡ ὁποία ὑποβιβάζει τὸν γάμον εὐτελέστατα εἰς ἀπλήν ἀγοραπωλησίαν, ἡ ὁποία δὲν ἀφίνει τὸν νέον νὰ προσέξῃ εἰς τὰ πνευματικὰ προσόντα, ἀλλ' εἰς τῆς προικὸς τὸν ὄγκον ἔαν ἔχῃ, καὶ ἀκατάδεκτον, ἢ τὴν ρίπτει εἰς ζήτησιν γαμβροῦ, ἔαν δὲν ἔχῃ, καὶ τὴν κάμνει εὐάλωτον εἰς τὴν διαφθορὰν, τυφλὴν καὶ ἐπιπολαιάν. Καὶ ὕστερον μετὰ γάμους οὕτω συναπτομένους, γάμους συμφέροντος μόνον, γάμους ἐπιπολαιότητος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους λείπει ἡ ἱερότης καὶ ἡ ἀφοσίωσις τῆς καρδίας, πῶς νὰ μὴ ἐπακολουθήσῃ τὸ διαζύγιον, ὅταν ἡ ἀλαζών θὰ προβάλῃ κατόπιν τὰς ἀγερώχους ἀξιώσεις τῆς εἰς τὸν ἀγορασθέντα, ἢ ἡ πρὸς στιγμὴν τυφλωθεῖσα πτωχὴ κόρη ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἴδῃ, καὶ ἡ ἔνωσις ἀποδειχθῇ ἀσχεψία;

Ἄλλὰ μὴ τοῦλάχιστον ὑπάρχη ἡ προσήκουσα μόρφωσις διὰ νὰ σταματήσῃ τὸ κακὸν καὶ νὰ προλάβῃ τὴν δυστυχίαν; Μήπως αἱ νέαι μας μορφοῦνται οὕτω, ὥστε νὰ καταστῶσι σύζυγοι οικοκυραὶ, ὑποτεταγμένοι εἰς τοὺς συζύγους, εὐπρο-

σῆγοροι, γλυκεῖαι, οἰκονόμοι, ἀνακουφίζουσαι τὸν σύζυγον μετὰ τοὺς μόχθους διὰ λόγων καὶ τρόπων γλυκέων καὶ χριστιανικῶν, παιδαγωγούσαι καὶ ἀνατρέφουσαι μετ' ἐπιστήμης τὰ τέκνα, ἐπαρκούσαι εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ οἴκου, σύντροφοι ἀληθείς τοῦ ἀνδρὸς, βοηθοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν βίον, οἰκοδόμοι ὀνόματι καὶ πράγματι, σύζυγοι ἀληθῶς χριστιαναί; Μήπως οἱ νέοι μας διδάσκονται πῶς νὰ ᾔναι εὐγενεῖς καὶ γλυκεῖς, ἤρεμοι καὶ πρᾶοι, φιλόστοργοι καὶ ἐνάρετοι, ἐπαρκεῖς εἰς τὸν οἶκον τὰς ἀνάγκας, εἰς τὸν βίου τὰς δυσκολίας, εἰς τὰς θυέλλας τῆς ζωῆς, ἀγαπῶντες τὴν οικογενειακὴν ἔστιαν, τῆς ἀνέσεως καὶ τῆς σχολῆς τὸν χρόνον μετὰ τῶν τέκνων καὶ τῆς συζύγου ἐν εὐτυχίᾳ διερχόμενοι; Πόσα διαζύγια μὴ ἀληθῆς μόρφωσις τῶν νέων καὶ τῶν νεανίδων δὲν ἤθελε προλάβῃ; Καὶ ὁμοῦς οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ διδάξῃ καὶ μορφώσῃ ὅπως πρέπει τὴν κόρην, ἡ ὁποία αὐρίον θὰ γείνη σύζυγος καὶ μήτηρ τὴν ἐδίδαξαν χορὸν, γαλλικὰ, πιάνο—ὄχι ὁμοῦς τὰ καθήκοντα τῆς μητρὸς καὶ τῆς συζύγου, ἢ τὴν ἀφῆκαν ὅλως διόλου εἰς τὴν τύχην τῆς. Οὐδεὶς ἐσκέφθη τὸν νέον νὰ διδάξῃ, παρὰ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ τὰ ἄλλα, καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποία αὐρίον θὰ ἀναλάβῃ ὡς οικογενειαρχῆς, ὡς πατήρ, ὡς σύζυγος; καὶ ὁμοῦς πόσον ταῦτα εἶναι βάρεια! Καὶ ἔπειτα ἅμα ἐώστητε ὑπὸ τὸν δεσμόν τοῦ γάμου δύο νέους ἀγνοοῦντας οὕτω τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα, πῶς θέλετε νὰ ζήσωσιν εὐτυχεῖς καὶ ἀγαπώμενοι; Εἶναι δυνατόν ἀτιθάσσειτοι καὶ ἀδάμαστοι ἵπποι νὰ σύρωσιν ἡρέμως τὸν ζυγὸν τῆς ἀμάξης; Οὕτω καὶ οἱ νέοι μας, πρὶν ἀκόμη γνωρίσῃ ὁ εἰς τὸν χαρακτήρα τοῦ ἄλλου, εἰς τὴν πρώτην ἀντίθεσιν τῶν γνωμῶν θὰ συγκρουσθῶσι, θὰ ψυχρανθῶσι, θὰ ἐπέλθῃ ἡ διαφωνία, ἡ ἔρις, καὶ περὶ ταῦτα διαζύγιον ἴσως. Τίς θὰ φροντίσῃ νὰ τὸ προλάβῃ; Οἱ γονεῖς; Ἴσως τοῦναντίον καὶ νὰ ἐξωθήσωσι τὰ πράγματα. Οἱ φίλοι; Θὰ εὐρωσι μίαν ἀκόμη ἀφορμὴν διὰ νὰ ψιθυρίζωσιν. Οἱ γείτονες; Θὰ ἀκονίσωσι τὴν γλῶσσαν εἰς τὰ κακολογήματα καὶ τὰ σκώμματα. Ἐντεῦθεν δὲ ἐξωθουμένη, ἐκείθεν ἐγκαταλειμμένη, ἀπείροσ ἡ νεότης θὰ ζητήσῃ νὰ ἀνατινάξῃ τὸ ταχύτερον τὸν ζυγόν, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διὰ συμφέρον